

GORVIK

KULTÚRA

Ki ne ismerné a gorvikiakat: hollófeke te hajukat, merészen ívelő karvalyorrukat, a fejükre, nyakukra, csuklójukra kötött színes kendőket? Arcukon gög ül, szájuk szegletében cinkos félmosoly, idegen metszésű szemükben értelem és valami vad, fékezhetetlen indulat. Ereikben kráni és shadoni vér vegyül, a legsikerültebb vérvonala, amit a természet valaha kikevert: tehetség és kitarítás titkos arányú elegye. Szépek és kevélyek, romlott álmodozók.

Mikéint népe, Gorvik kultúrája is Shadon és Krán öröke. Egyaránt felismerhetők a lovagi kultúra kellékei és a harművészetek, a becsület és a tekintélytisztelet, a nemesi kiváltságok és a könyörtelen árnyékháborúk. A művészek és bölcselők szabadosabban gondolkodnak e tájon, mint a Gályák-tengerének déli partján; kitarításuk lázas örületig és vak önfejűségig fokozódik, de a mindennapok során képzeletük és gondolataik csapongók. Betegesen dekadensek és romlottak. Előszere-ttel járnak körül a halál és az elmúlás témakörét, nem riadnak vissza az „élő” modellek felhasználásától sem. Alkotásaik undort és megbotránkozást váltanak ki a világ más tájáról érkezőkből.

Ahogy a dzsad kultúra kulcsszava a „vagon”, a gorviké az „új keresése”. Ez nyilvánul meg minden műalkotásban és filozofikus gondolatban, de a hétköznapiakban is: az épületekben, az emberek gondolkodásmódjában. Mikéint méces világ az éjszakai rovar, úgy vonzza őket az újdonság... még ha meg is perszeli szárnyaikat. Életvitelükben és alkotásaikban a merész megoldásokat részesítik előnyben, a

feltétlenül szükségeset jóval meghaladó kockázatot vállalva. Mivel a kihívásban örömeiket lelik, a külhoni számára döntéseik néha örülségnek tűnnek. Mindenben, a mások számára teljességgel hétköznapi és alpári dolgokban is önkifejezési lehetőséget, ahogyan ők fogalmaznak: művészetet látnak. Érzelemviláguk gazdag, az erkölcsi finoman szólva is szabadosak. Persze az ország törvényei csak a felsőbb társadalmi rétegeknek teszik lehetővé, hogy szabadon hódoljanak hőbortjaiknak.

Gorvik legjellemzőbb építészeti irányzata a földi gótikának felel meg: égretörő, keces tornyok, magas, csúcsíves ablakok, sárkánygerincű csipkés élek és sarkok. Gyakoriak a valószínűtlennek tűnő ártívelések és csipke-kendőként áttört támfalak - mindenütt vad és merész megoldásokba botolhat az utazó. A művészi szándék messze megelőzi a gyakorlatiasságot - a krónikák említést tesznek olyan épületről, ahol a kapu vagy ajtó nem fért össze az építész elképzelésével, ezért a gorvikiak ablakokon és létrákon járnak. A belső terek tágasak, de leginkább magasak; az építészek előszeretettel játszanak a fény és árnyék, a tükörsíma és durva felfületek összhatásaival. Színes homlokzatokat Gorvik-szerte alig látni, a kedvelt építőanyag a fekete, fehér és szürke kő. Persze a költséges és tágas épületek elsősorban paloták vagy templomok, a városi polgárok kevésbé fényűző és sokkal gyakorlatiasabb házakban laknak. Mivel a városok közbiztonsága kétséges, az ablakok magasan nyílnak és szűkek, erős deszkákkal jól zárhatók. A városfalak között kevés a hely, a házak egymásnak támasztják oldalukat, az utcák

kanyargóságak, az épületek emelete árkaós járdákat képezte az út fölé nyúlik. A földszinten műhelyek és boltok sorakoznak, a polgárok a biztonságosabb emeleti szobákat lakják. A falvak – a földesúr várát és a tehetősebb gazdák kőházait kivéve – siralmas látványt nyújtanak: a vályogból tapasztott, zsúptetes viskóknál még az uraság lovai is különb istállóban laknak.

A gorviki nép furamód büszke keverék vérvonalára – talán érzik, micsoda tehetségel áldotta meg őket a sors. Más nemzetek szülőiteit nem csak lenézik, de meg is vetik, ostoba, unalmas, érzéketlen alakoknak bélyegezve őket, akik álságos hazugságok útvesztőjében élnek, és képtelenek megszabadulni erkölcsnek gúnyolt téveszméiktől. Egyedül a messiás Kránt és népét ismerik el, akikre túláradó tisztelettel tekintenek fel – talán a vallási örökség okán, talán Shackallor körmönfont politikájának eredményeként.

VALLÁS

Gorvikban a kosfejű istent, Ranagolt imádják már az országalapító Amanovik ideje óta. A vallás sok vonásában eltér eredetiétől, a kráni Ranagol hittől: kevésbé elnéző az idegen tanokkal szemben, a gorvikiak nagyobb hangsúlyt fektetnek a Kosfejű istenként való megjelenítésére és tiszteletére, mint Kránban szokás, ahol Ranagolt gyakorta csak eszmeként vagy a szellemi tökéletességként említik.

A Ranagol vallás elsősorban a fejlődést, a kiemelkedést tűzi ki célul hívei számára. Istennek tetsző cselekedetnek tekint minden olyan tettet, mely meghaladja végrehajtójának képességeit, s ily módon emberfeletti akaratról árulkodik. Szinte mindegy, ki miben teljesít, szárnyalja fölül önmagát, a fontos az, hogy célokat tűzzön ki maga elé, s azokat érje el vagy legalábbis kövessen el mindent elérésük érdekében. Úgy tanítja, aki a mindennapoknak él, nem több gondolkodó állatnál, soha nem válik kiemelkedett lényé. A halandók dolga, hogy gondolkodásukban, tetteikben az istenek hatalmát kísértsék, mert csak így juthatnak előrébb életek során át vezető hosszú útjukon. Persze a szellemi jellegű kiemelkedés magasabbrendű az egyszerű fizikai teljesítményeknél.

Gorvikban mindemellert Ranagolnak tetsző cselekedetként tartják számon a merész; újító szándékot; tisztelik az olyan embert, aki nem mások nyomában jár, hanem keskeny, meredek ösvényeken levágja a hegyre felvezető út nagyanyarulatait, s ekként megelőzi a korábban előtte haladókat. Kevésbé tartják erénynek a fegyelmet, mint Kránban; elfogadják a hagyományok fontosságát, de nem tartják bűnnek, ha valaki felülemelkedik azokon.

Ugyanez érvényes a hétköznapi törvényekre is.

Kifejezetten gorviki tanítás – Kránban soha nem is hallottak róla –, hogy a bűnök mások szenvedéseivel is megválthatóak. Mivel azonban az

GÁT

Irdatlan kő és abbit-acél építmény a Casada folyón, Warvik városa alatt. Maga a tartományi főváros is a mérföldek tucatnyin át felduzzasztott tó partján és szigetsein fekszik. A Gát megdöböntő, de tökéletes példája a gorviki építészetnek, Neven páratlan acélszerkezetével, újszerű megoldásaival egyfajta emlékmű és jelkép. Szépsége és idegensége mellett egy jóval kevésbé hízelgő ténynek is köszönheti hírét: vízpárába burkolózó gigászi falai mögött sötét, örökkön nedves, rothadásszagú folyosóival Neven talán legkegyetlenebb büntetőtelepe – e kétes címben a gro-ugoni ork bányák méltó vetélytársa – rejtőzik. A warviki tó és a tenger közti hajózást a Gáton keresztül zsilipek és éjjel-nappal dolgozó szivattyúk teszik lehetővé, e szivattyúkhoz láncoiva élnek a kivételesen mostoha sorsú rabok – néhány hónapnál soha nem tovább. A „Gát” ekként az egyik legriasztóbb szó, amit gorviki ember a száján kiejthet, már-már mitikus rettenet övezi. A rabeszlógák ajkáról szüntelen sorjázó, különös ütemű dal azóta az egész Délvidéken elhíresült:

„Hozzák a húst, a véres húst,
Vér szaga száll az égbe fel,
Mocokban tapos sok száz láb,
Vért izzad itt minden halott.”

KENDŐNYELV

Gorvikban kiemelt szerep jut az elsősorban szabadosok és olykor fejjavadások vagy nemesurak által viselt kendőnek. A kendőbe hímzett jel vagy ólmer, titkos utalás mindig egyedi, de sokat elárul viselőjének származásáról és tetteiről. A kendők elkészítését és használatát bonyolult etikett szabályozza, mely méltán két versenyre a shadoni heraldikával. Új keletű szokás, hogy a párbajban vagy emlékeztetes módon legyőzött ellenfelek kendőjét a győz-

tes fél valamely testrészén viseli, de fejre (hajba) csak a saját címerkendő köthető.

A kendő címerhordozó, egyfajta névjegy, amit tulajdonosa különféle okokkal adhat át, küldhet el másoknak. A kendő sarkaiba kerülő csomók száma, kötése és elhelyezése lehet felhívás párbajra, baráti találkozára, titkos megbeszélésre; kifejezhet barátságot, szerelmet, gyűlöletet, bosszút, de sokkal árnyaltabb érzelmeket is. Úgyor csak egyszerű üdvözlésként küldenek egymásnak kendőket – ekkor egyetlen laza csomót hurkolnak középre. A „kendőnyelv” valóságos tudomány, amit különféle szinteken sajátíthat el a finom lelkű úriember, de a ritkább, titkos csomóknál könnyen ráeszerülhet igazi szakértőktől „fordítására”.

TEPLOMVÁROS

Warvik város egyik szigete a felduzzasztott Casadán. A szigeten kizárólag templomok állnak: megtalálható itt a tartomány területén épített összes templom, valamint az egész ország nagyobb templomainak kicsinyített mása. Mindet valós méretének a felében építik fel, a legnagyobb hasonlósággal. Amelyik Ranagol-pap a Templom szigetet ismeri, otthonosan mozog a tartomány minden templomában.

Az épületegyüttes kétségtelenül hasonló shadoni Seca Mora Bazilikához, ahol a Shadlek szigetén szintén csak egymásba nyíló templomok, székesegyházak, katedrálisok állnak – még ha nem is kicsinyített másolatok.

HOLDKOS

Gorvik legtöbbet emlegetett varázsló rendje a Holdkos Iskola. A Warvik városában álló tanoda újkeletű intézmény, nyolcvan esztendeje alapította egy Kránból viszázatérő, nagy tudású varázstudó, Larta con Adora. Mind a mai napig (az Anyagi Síkon kortalan ifjúnak

állítás igaznak tűnik, el kell fogadnunk, hogy Ranagolnak tetsző cselekedet, önmagunk helyett másra hárítani a büntetést. Ha valaki képes az embereket irányítani és saját céljaira felhasználni (ennek a nagymesterei a kráni Ranagol-papok), az kiemelkedtséget jelent, hiszen belekóstol az istenek hatalmába.

Kránnal ellentétben, Gorvikban Ranagolt tartják az egyetlen valóban isteni hatalmú teremtménynek. Domvikot és a pyarroni korcsisteneket emberfeletti, felsőbb lényekként ismerik el, akik gyengeségre csábítják az embereket, tévtanokkal, negédes szóval eltérítik őket saját szellemi és fejlődési útjukról. Nézetük szerint ezek a valóságos olyan akadályokat gördítenek híveik útjába, melyek lehetetlenné teszik a kiemelkedést, csordává gyalázzák az önállóan értékes egyedek csoportját.

Újabb Krántól való eltérés – felismerhetően shadoni hagyaték –, hogy Gorvikban a Kosfejű papjai figyelmet szentelnek a hívek szellemi és vallási fejlődésének felügyeletére. Közös szertartásokat és istentiszteleteket vezetnek, ahol a hívek, ki-ki rangja és besorolása szerint, fohászkozhatnak is Ranagolhoz. A gorviki Ranagol templomok fedetlen, az ég felé nyitott építmények, a bejáratuknál két toronnyal és díszes vaska-

puval. Odabenn szürke, fekete és fehér intarziával díszített kövezeten vehetik körbe a hívek a feketemárvány oltárt, míg körben, a falak mentén a Kosfejű segítőknek: kisebb hatalmú, túlvilági teremtményeknek a szobrai sorakoznak. Az igazi szertartástermek, a papok titkos, belső helyiségei mind a föld alatt bújnak meg, ide más halandó soha nem teheti be a lábát.

TÁRSADALOM

Gorvik társadalma az Ynevszerte megszokott feudális modellt követi, kiegészítve a legelső népréteggel: a rabszolgákkal. Az ország letti uralmat elvben a király gyakorolja, de emberemlékezett óta nem fogta egybe felsőbb akarat az öt tartományt. Ekként a legmagasabb betöltött méltóság a tartományúr, aki a szó legszorosabb értelmében „ura” országnyi földterületének. Joga csorbítatlanul meg egyező a királyéval, szava maga a törvény, királyválasztási joga (kizárólag tartományúri kiváltság) elidegeníthetetlen.

Elvben az öt tartományúr közül kerülhet ki a király személye, ám a ritka gyakorlat (lásd Radovik) mást mutat. Az öt tartományból háromban vallási főméltóság: Ranagol bíborosa (Ranashavik), kettőben pedig világi nagyúr: herceg foglalja el a tartományúri

trónust. A rang örökletes, időtlen-idők óta egyazon hercegi és bíborosi dinasztiák birtokolják; a főág esetleges kihalásakor mindig akadnak másod- és harmadrendű ágak, melyek készek a hatalom átvételére. Mint sejthető, a dinasztiák kebelén belül gyakorta folynak családi árnyék-háborúk, az ágak kihalásáért csak ritkán okolható a természet.

A gorviki uralmi piramis következő szintjén a főrendek: tartományok grófjai és bárói várakoznak. Mindahányan vár- és földesurak; még ha idejük java részét nem is távoli, lótrágya szagú birtokai-kon, hanem Udvar közeli, városi palotáikban töltik. A politika és a cselvetés inkább erősségük mint a fegyverforgatás, stratégiai érzékük sem a valós hadvezetésben, hanem az árnyék-háborúkban csúcson-dik. Mindahányan kémek, orgyilkosok és fejedelmek egész hadát foglalkoztatják kis- és nagyléptékű terveik valóráváltásáért.

A „szabadosok” javarészt nemenszülöttek, akik fegyverforgatásból keresik meg a vagyoni helyzetüknél fényűzőbb élethez elengedhetetlen aranyfedezetet. Ide tartozik a földtelen nemesek hada, a másod- és többedszülöttek, valamint mindazon vagyonos aranyifjak, akik hóbortból élnek kardjuk céljából. A szabadosok többnyire ifjak, életük delelőjére vagy megszerzik az előrelépéshez szükséges vagyont, vagy állással a bordák között végzik egy poshadt vízű városi csatorná-

ban. Tüntetően drága anyagból, de az akadálytalan fegyverforgatáshoz kellő egyszerűséggel szabott ruhákat viselnek: selyem inget, bársony nadrágot, brokát zubbonyt és puha térdeszimat. Fegyverük és harcmodoruk könnyű, az ügyességet és ravaszságot mindenek előtt való erényként tisztelik. Címereiket nem súlyos pajzsokon, hanem könnyű selyemkendőbe hímezve viselik; a híredebbebbek tucatnyi ilyen ékességet is viselnek öltözetük díszeként és párbaj győzelmeik bizonyítékaként.

A szabadosokhoz hasonló tisztelet jár ki a fejedelmeknek, akik nem születésükkel, hanem fegyverforgató képességükkel és hűségükkel érdemlik ki a nemességet. Megítélésük nem azonos a nemenszülöttekével, de gorvikban amúgy páratlan kiváltságok illetik őket. Habár csak klánjuktól fogadnak el megbízatást, ők is magányos harcosként, vagy maroknyi csoportokban tevékenykednek, gyakorta szabadosok kíséretében. Mindemellett nem szabad prédái a úri önkénynek, mert félelmetes klánjuk – míg meg nem szegik a klántörvényeket – minden körülmények között mögöttük áll. A vérbosszút és a klánháborúkat sajátos, de szigorú törvények szabályozzák Gorvikban.

A Délvidék egyetlen más népére sem jellemző annyira a városi életmód, mint a gorvikiakra. A földeken szinte csak a parasztok, a hegyekben a pásztorkok és a fejedelmek-kö-

látezik) a rend nagymestereként képi a noviciusokat.

A Holdkos tanításai szinte egyedülállóak a Délvidéken: a varázslótanoncok hét évig zárt falak között tanulmányozzák a mágiát, majd a rákövetkező hét évben minden éjjel a Warviki alvilág mocskába kényeztetülnek alámerülni. Ezidő alatt tizből kilencen életüket veszítik vagy elszöknek, a többiekből egyfajta varázstudó-orgyilkos, tisztatejű, tapasztalt, az árnyék-háborúkban jártas tanácsnok válik. A főrendek szinte versenyre kelnek kegyeikért.

CORGA

Kránból örökölt fogalom: település forma, amely egyben lakóhely és kiképző központ. A Corgák olyan falvak, ahol a lakosok nem földműveléssel vagy pásztorkodással, hanem a harc gyakorlásával és a gyilkolás művészetének elsajátításával foglalkoznak. Ez a munkájuk és a megélhetésük, karjukat, tudásukat adják bérbe annak, aki megfizeti.

A corgákban éppúgy élnek aszszonyok, öregek és gyerekek, mint a hagyományos falvakban. Az aszszonyok a hétköznapi teendőket foglalkoztatják, de ők is járatosak a fegyverforgatásban és számtalan gyilkos praktikában: mérgekeverés, bűbaj, cselvetés, csábítás. Az öregek bölcs tanácsaikkal, tapasztalataikkal segítik a még cselekvőképes harcosokat, ők a tanítómesterek, és egyben a corga vezetői (őregjei) is. A gyermekek koruktól függően vagy módszeres képzésen, vagy még szabadnak tűnő, de irányított játékokban fejlesztik képességeiket és tanulják a harc fortélyait.

ÁRNYÉKHÁBORÚ

Kránban őshonos szokás; két egymással látszólag békében álló hatalmi csoportosulás felszín alatt folytatott harcát nevezik ekként. Az árnyék-háború eszközei nem seregek, csaták, ostromok és hadvezérek, hanem merényletek, „szabotázs-

akció”, emberrablások. Gorvikban előszörban a főrendek és kiterjedtebb nemesi családok folytatnak egymás ellen árnyékáborukat. A törvények támogatják az ellentétek ékként való elintézését, mivel az ártatlan áldozatok száma alacsonyabb – gyakorta nincs is. Amennyiben a két fél bejelenteli hűbérurának az árnyékáborút, a gyilkosságok más elbírálás alá esnek, ettől fogva családi ügynek tekintettek. A bűnöst nem a törvény szigorja üldözi, hanem a Bosszú szokásjoga szerint előírt kereteken belül az áldozat családtagjai.

Az árnyékáború Gorvikban nemesi előjog, azaz hivatalosan csak nemesi családok folytathatnak egymás ellen árnyékáborút. Persze titokban rendek és szervezetek is belekezdnek olykor a csatározásba, ám esetükben a törvény nem hogy enyhébben, de még szigorúbban jár el, mint egy hétköznapi gyilkosság esetében.

DEA MACULCA

Eredetileg jelentés nélküli szó volt, egy ismeretlen székhelyű lovagerend neve. Tajjai dekadens nemesifjak, akik a jelentés nélküli név választásával is a már létező dolgoktól, a hagyományoktól való elszakadásukat hirdetik. A törvényt semmilyen formában nem tisztelik, nem osoda, azaz titokban, üldözve kénytelenek tevékenykedni. Soraikba csak elborult elmék nyerhetnek felvételt, akik a gyilkolásban, a halál pillanatának megörökítésében művészetet látnak: a teljes szabadságot és tökéletességet. Gorvikban olykor találkozni legborzalmasabb alkotásaikkal, melyeket a rend neve után „dea-maculoának” nevez a köznyelv. Ezek az út szélén felállított mementők, szobrok, középpontjukban meggyilkolt emberek különféle tehetlyezetekbe csavart tetemeivel. A keret a „művész” ízlése szerint selyem, kő, fa vagy mindezek egyvelege.

zösségek élnek, mindenki más a városokba, a magas falak védelmébe gyűlik. A polgárság Yneven szokatlan módon széles társadalmi réteget képez; szabad költözési joggal bír, ami errefelé ritka kiváltság a nemtelenek számára. Kivételes szabadságukat egyrészt a városokra érvényes megkülönböztetett törvényeknek, másrészt jelentős vagyonuknak köszönhetik. Túlnyomó részt kereskedők és kézművesek ők, de ide tartoznak a tehető földesgazdák csakúgy, mint a művészek és a gondolkodók. Persze többiaki vagy magasabb körből származnak vagy idővel nemesi rangra emelhetnek – ami kétségtelenül (nem egyedi eset) Krán kézjegyé.

A parasztok, szolgák sorsa Gorvikban mostoha. Csak névleg szabadok, valójában röghöz, úrhoz köti őket a törvény. Bőrükbe égetve uruk címerjelét viselik, ha bármelyiküket menlevél nélkül érik az országúton, büntetésük halál. Ócska ruhákban kötelesek járni, hajukat rövidre nyíratni, fegyvert, ékszert nem viselhetnek.

A rabszolgákat gyakorlatilag állati sorban tartják mind az öt tartományban. Verik, korbacsal ösztökélik, moslékkal etetik őket. Legjobban a városi házakban, palotákban szolgáltatók járnak, mivel szerencsétlenebb társaikkal számtalan olyan veszedelmes, halálos vagy aljamunkát végeztenek, ami Gorvikban méltatlan a szabad emberhez. Ők takarítják – gyakran pusztá kezükkel – az

istállókat, dolgoznak a bányákban, de ők működtetik a hírhedt warviki Gát szivattyút is. Az itt született munkadal minden leírásnál érzékletesebben szemlélteti a rabszolgák életkörülményeit.

Rabszolgát persze csak nemesember tarthat, ahogyan hűbéreseket felett is csak ő rendelkezhet. A szabadok, de még a polgárok is kénytelenek megelégedni a „fizetett” szolgákkal, ha egyáltalán megengedhetik maguknak.

A fent felsorolt társadalmi osztályok Gorvikban élesen elkülönülnek egymástól, tagjaik ruházatuk és viselkedésük alapján könnyen megkülönböztethetők. A felemelkedés és a lesüllyedés lehetősége persze adott, még ha ritkán fordul is elő. A nemes és a nemtelen között nem vagyoni, vagyis nem mennyiségi, hanem minőségi különbséget tesznek, miként a szabad és a rabszolga között is. Aki jogtalanul hágja át a határokat, másokat megtéveszt vagy tévedésében meghagy, halállal büntetettik. A külszögből érkező – rangos menlevél híján – tetszés szerint tekinthető szökött rabszolgának vagy szabad zsákmánynak, feltéve, hogy még nem képezi egy nemesúr tulajdonát. A ritka kivételtől eltekintve rangja nincs, szava mit sem ér; a szabad vagy a rabszolga között kaphat szállást.

